

Наукова школа: спадкоємність поколінь

[Професор Георгій Лісачук]

#9 от 28.05.2021

Без малого вже століття існує кафедра технології кераміки, яку було створено в 1926 році в складі Харківського хіміко-технологічного інституту. Першим її завідувачем та засновником наукової школи був відомий світовій науковій спільноті вчений – д. т. н., професор П. П. Будніков, Герой Соціалістичної Праці, тричі лауреат Державних премій, Заслужений діяч науки і техніки, академік АН УРСР і член-кореспондент АН СРСР. У наступні роки кафедру очолювали та керували науковою школою доцент З. А. Лівсон (1941–1944 рр.), професор Г. В. Куколев (1944–1974 рр.), академік А. С. Бережной (1974–1984 рр.), професор М. І. Рищенко (1984–2018 рр.). З 2018 року кафедру очолює професор Я. М. Пітак.

З часу заснування кафедри всі дослідження велися в загальному напрямі, який і визначив її назву – «Технологія кераміки, вогнетривів, скла та емалей». Визначений академіком П. П. Будніковим, цей напрям у подальшому був розвинутий професорами Г. В. Куколевим, Є. І. Ведєм, Л. Д. Свірським, академіком А. С. Бережним. Пізніше було створено наукову школу «Фізико-хімічні основи створення нових жаростійких неметалічних силікатних композиційних матеріалів та покриттів», яку очолив д. т. н., професор М. І. Рищенко.

161 – . . : ; . . . , . . ; ' ; . . . ,

. . ; .

Основні наукові напрями розвитку наукової школи кафедри сьогодні очолюють провідні вчені. Розробку високоресурсних керамічних матеріалів нової генерації для техніки та будівництва широкого спектру застосування ведуть науковці на чолі з д. т. н., професором М. І. Рищенкою та к. т. н., професором Л. П. Щукіною. Над створенням силікатних та композиційних матеріалів і покриттів із заданими, у тому числі спеціальними, властивостями шляхом керованого фазо- та структуроутворення успішно працюють д. т. н., професор Г. В. Лісачук та д. т. н., професор О. Ю. Федоренко. Д. т. н., професор Л. Л. Брагіна керує

розробками технологій жаростійких склокомпозиційних та склоемалевих покриттів для захисту металів. Над технологією створення радіаційностійких та вогнетривких в'язучих матеріалів спеціального призначення та бетонів на їх основі працюють д. т. н., професор Г. М. Шабанова та д. т. н., доцент А. М. Корогодська. Фізична хімія багатокомпонентних оксидних систем – дослідженнями в цьому напрямі керує д. т. н., професор Я. М. Пітак. Завдяки такому широкому спектру наукових інтересів кафедра завжди була і залишається передовим науковим осередком не тільки університету, а й гарною базою формування «інтелектуального капіталу» країни, який сьогодні уособлюють провідні науково-педагогічні працівники. Зокрема, 6 докторів наук кафедри є членами спеціалізованих рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій: професор Г. В. Лісачук – голова спеціалізованої вченої ради Д 64.050.03 (м. Харків); професор Г. М. Шабанова – вчений секретар спеціалізованої вченої ради Д 64.050.03 (м. Харків); професори М. І. Рищенко, Л. Л. Брагіна, О. Ю. Федоренко – члени спеціалізованої вченої ради Д 64.050.03 (м. Харків); професори Я. М. Пітак і О. Ю. Федоренко – члени спеціалізованої вченої ради Д08.078.02 (м. Дніпро); професор Г. М. Шабанова – член спеціалізованої вченої ради Д 64.820.02 (м. Харків). Д. т. н., професор Я. М. Пітак є членом Експертної ради Міністерства освіти і науки України з технологій харчової, легкої та хімічної промисловості; д. т. н., професор Л. Л. Брагіна – Президент Української асоціації емальєрів, член Міжнародного товариства матеріалознавців (США) і член виконавчого і технічного комітетів Європейського управління з емалювання; д. т. н., професор Г. В. Лісачук – Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки; д. т. н., професор М. І. Рищенко – Заслужений працівник освіти України, Почесний професор Дніпропетровського державного хіміко-технологічного університету.

Сьогодні на кафедрі ведеться підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальністю 161 «Хімічні технології та інженерія» (напрямок «Хімічні технології тугоплавких неметалевих і силікатних матеріалів»). Викладачі, постійно розвиваючи наукові напрями кафедри і розуміючи цінність наукової діяльності, спільної зі студентами, формують нове покоління дослідників з орієнтацією на світовий рівень наукового розвитку та запити суспільства. Завдяки такій співпраці студенти кафедри неодноразово ставали призерами і переможцями конкурсів наукових робіт університетського та регіонального рівнів, Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт, а також Міжнародного конкурсу ICAMES (Туреччина), де відзначався високий рівень підготовки студентів та актуальність наукових задач, що ними вирішувалися.

Високий науковий потенціал кафедри сприяє плідній роботі аспірантури і докторантури. Лише за останні 3 роки підготовлено та захищено 7 кандидатських дисертацій та 6 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю. Наразі підготовку докторських дисертацій здійснюють: к. т. н., доцент В. В. Тараненкова, к. т. н., с. н. с. Р. В. Кривобок, к. т. н., старший викладач О. М. Борисенко. На завершальному етапі роботи над дисертаціями докторів філософії працюють: С. О. Рябінін, В. В. Волощук, М. С. Приткіна, С. Л. Лігезін, А. П. Гребенюк. Наукові роботи ведуть також 6 аспірантів 1–2 курсів.

: .. (..); ..., .. (-,); ; .., ..
; .., ..

Широкий спектр наукових проблем, які вирішує кафедра, висока видавницька та публікаційна активність співробітників та студентів, інноваційний характер розробок, інтеграція науки і виробництва забезпечують визнання кафедральної наукової школи як в Україні, так і далеко за її межами. Протягом усіх років існування кафедра співпрацює з провідними інститутами НАН України, зокрема, з Інститутом надтвердих матеріалів, Інститутом проблем матеріалознавства, Інститутом колоїдної хімії і хімії води, Українським фізико-технічним інститутом. Можна навести приклади співпраці за останній час із європейськими та іншими закордонними інституціями, такими як Університет технології, бізнесу та дизайну (м. Вісмар, Німеччина), Інститут будівельних матеріалів імені Ф. А. Фінгера (м. Веймар, Німеччина), фірми «Mefrit» та «ЕМО FRITE» (Чехія), Національні асоціації емальєрів Франції, Італії, США; Національний інститут фармацевтики (м. Кишинів, Молдова), Інститут хімії республіки Комі (м. Сиктивкар), Технологічний інститут (м. Мінськ, Беларусь).

Незважаючи на такий широкий спектр міжнародної взаємодії, пріоритетом розвитку наукової школи кафедри залишається формування інтелектуального потенціалу науки, освіти, виробництва, який зорієнтований на становлення конкурентоспроможної вітчизняної економіки, наближення її технологічного рівня до економічно розвинених країн світу в найближчому майбутньому.

Професор Георгій Лісачук, д. т. н., Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки; д. т. н., професор Ярослав Пітак, зав. кафедри «Технологія кераміки, вогнетривів, скла та емалей»; д. т. н., професор Олена Федоренко.